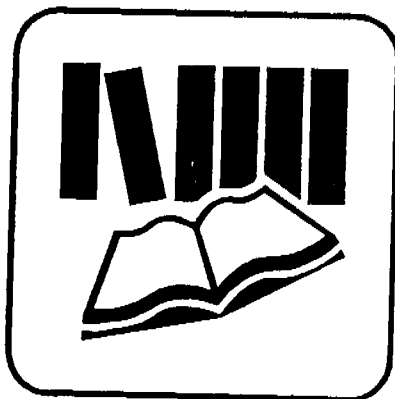

در جلسه، بتوانند با مراجع به نزدیکترین صندوق رأی، اقدام به رأی دادن نمایند؟

○ پاسخ:

صرف نظر از مشکلات اجرایی عدیده و اجتناب ناپذیری که اجرای چنین شیوه‌ای در رأی‌گیری برای انتخاب مستقیم مسئولان هر شرکتی در پی داشته و موجب بطلان انتخاب می‌شود، باید توجه داشت که قانون تجارت، قوانین و مقررات تعاونی و اساسنامه مصوب هر شرکتی بر این معنا تصریح دارد که تصمیمات مرتبط با وظایف و اختیارات مجامع عمومی شرکتها، می‌بایست در موعد و مکان معینی که مجمع عمومی (به مفهوم محل اجتماع اعضاء) نام دارد، اتخاذ شود و در هر حال انتخابات و یا هر موضوع دیگری که در صلاحیت اتخاذ تصمیم مجمع عمومی قرار داده شده، مستفاد از مقررات قانونی ذیربط، نمی‌تواند در بیش از یک مکان مشخصی که برای اجتماع عمومی اعضاء تعیین و اعلام گردیده به رأی‌گیری گذارده شود. به این ترتیب هر گاه انتخابات هیأت مدیره و یا بازرسان شرکت تعاونی در خارج از محل جلسه مجمع عمومی برگزار شود، باطل و فاقد اعتبار خواهد بود. روش صحیح و قابل قبول از نظر قانونی برای رفع مشکل مطروحه، اقدام براساس دستور العمل تشکیل مجامع عمومی دو مرحله‌ای.

پرسش و پاسخ حقوقی

از: سید یوسف اسماعیل صنوی

□ پرسش:

رئیس هیأت مدیره شرکت تعاونی چند منظورهای که اکثر اعضایی آن در شهرها و روستاهای استان مازندران ساکن و یا شاغل هستند، با اشاره به پراکندگی اعضاء در سطح استان و شرح مشکلات اعضای ساکن یا شاغل در مناطق دور افتاده از مرکز اصلی شرکت، از حیث حضور و اعمال رأی در مجامع عمومی که معمولاً در مرکز استان برگزار می‌شود، به ویژه در مواقعی که انتخاب هیأت مدیره و یا بازرسان شرکت در دستور جلسه مجمع قرار می‌گیرد و تذکر لزوم انتخاب کاندیداها با آراء هر چه بیشتر اعضاء به منظور احساس

مسئولیت منتخبین در قبال اکثریت اعضاء و تأثیری که کسب آراء بیشتر می‌تواند در انجام مطلوبتر وظایف هیأت مدیره و بازرسان منتخب داشته باشد، پیشنهادی را به صورت پرسش و بدین مضمون طرح کرده‌اند که آیا امکان دارد برای جلب مشارکت هر چه بیشتر اعضاء در انتخاب هیأت مدیره و بازرسان تحت نظارت وزارت تعاون، صندوقهای اخذ رأی در شهرها و روستاهای واقع در حوزه عمل شرکت که از محل برگزاری جلسه مجمع، فاصله قابل توجهی دارند، مستقر شده و به این ترتیب اعضایی که امکان حضور آنان در مجمع با سختی و دشواری میسر است، بدون نیاز به حضور

مصوب وزارت تعاون است که ناظر بر انتخاب نمایندگان اعضا در حوزه‌های فرعی و سپس حضور و اعمال رأی نمایندگان مزبور در مجمع عمومی اصلی که اختصاص به تصمیم‌گیری پیرامون موارد دستور جلسه از جمله انتخابات دارد، می‌باشد.

برای دسترسی به دستورالعمل تشکیل مجامع عمومی دو مرحله‌ای که اخیراً و برای نخستین بار به وسیله وزارت تعاون تهیه شده است می‌توانید به اداره کل تعاون استان مراجعه فرمایید.

□ پرسش:

هیأت مدیره یکی از شرکتهای تعاونی مصرف کارمندی با توضیح این که در جلسه نوبت اول مجمع عمومی عادی که طبق مقررات تشکیل و رسمیت یافته بود، به علت بروز اختلافاتی با زمینه قبلی بین گروههایی از اعضای حاضر در جلسه و ادامه بی نظمی و اختلال غیرقابل کنترل در مجمع توسط هیأت رئیسه منتخب اعضا تصمیم‌گیری پیرامون هیچ یک از موارد دستور جلسه، میسر نگردید و رئیس جلسه ناگزیر ضمن تبادل نظر و مشورت با این هیأت مدیره و ناظر اعزامی از اداره کل تعاون استان، جلسه را به عنوان تنفس تعطیل اعلام نموده و ادامه آن را به سه روز بعد با تعیین ساعت شروع و محل تشکیل جلسه، موکول نمود. متأسفانه در جلسه بعد از تنفس

نیز که با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته بود، همانند جلسه قبل از تنفس، علیرغم گذشت بیش از دو ساعت از زمان اعلام رسمیت جلسه، بی نظمی آغاز و شدت گرفت و چون تذکرات هیأت رئیسه مجمع و نماینده وزارت تعاون، برای ایجاد نظم و آرامش در جلسه، مؤثر واقع نشد و هیچ‌گونه تصمیمی درباره هیچ یک از دستور جلسه مجمع اتخاذ نگردید، رئیس جلسه پس از شور با رئیس این هیأت مدیره، مبادرت به اعلام تعطیل جلسه و تعیین زمان دقیق و محل جلسه بعد از تنفس جلسه متشکله نمود و مع الوصف نماینده و ناظر اعزام شده از سوی اداره کل تعاون با ادای توضیحاتی مبنی بر این که در هر جلسه مجمع که رسمیت می‌یابد، بیش از یک بار نمی‌توان اقدام به تعطیل جلسه به عنوان تنفس و برگزاری جلسه بعدی به عنوان ادامه جلسه قبلی نمود، تشکیل جلسه بعد از تنفس را برای بار دوم و به صورت مکرر غیرقانونی و منتفی اعلام داشته و صدور آگهی دعوت برای جلسه نوبت اول مجمع را توصیه نمود.

هیأت مدیره شرکت با توضیح مطالب فوق الذکر، خواهان اظهار نظر در این مورد شده‌اند که آیا نظر ابرازی ناظر اعزامی وزارت تعاون به شرح مذکور، صائب و منطبق با مقررات بوده است یا نه؟

○ پاسخ:

همچنان که نماینده رسمی

وزارت تعاون اعلام کرده است، ادامه جلسه بعد از تنفس جلسه مجمع عمومی که به هر دلیلی موفق به تصمیم‌گیری درباره یک یا چند مورد از دستور جلسه نشده باشد، فقط برای یک بار تجویز شده است و مورد یا مواردی که به اخذ تصمیم منتهی شده باشد، معتبر و قابل درج در صورتجلسه می‌باشد. اما برای مورد یا موارد باقی مانده از دستور جلسه‌ای که منجر به تصمیم‌گیری نشده، علاوه بر این که نمی‌توان جلسه بعد از تنفس را به طور مکرر و زائد بر یکبار برای تصمیم‌گیری تشکیل داد، صدور آگهی دعوت مجمع به عنوان جلسه نوبت دوم نیز با توجه به این که بنا به تصریح قانون و اساسنامه، نوبت دوم مجمع عمومی صرفاً در صورت عدم رسمیت جلسه نوبت اول، قابل دعوت و تشکیل است، وجاهت قانونی ندارد. لذا اظهار نظر نماینده اعزامی اداره کل تعاون استان، صحیح و منطبق با مقررات بوده است.

□ پرسش:

چند نفر از اعضای دو شرکت تعاونی مصرف در مراجعه حضوری اعلام داشته‌اند که هیأت مدیره اتحادیه تعاونی مربوط، با این که سه دوره یک ساله قبل از تصویب اصلاحیه قانون بخش تعاونی را به پایان برده‌اند و از طرفی در اصلاحیه قانون، اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی

محاز نیستند برای بیش از دو دوره متوالی سه ساله متصدی سمت مزیور شوند. مع الوصف در انتخاباتی که اخیراً اتحادیه تعاونی با تشکیل مجمع عمومی عادی برگزار نمود، تعدادی از اعضای هیأت مدیره قبلی که بعضاً سالهای متمادی در سمت عضو هیأت مدیره فعالیت داشته‌اند، کاندیدا و انتخاب شده‌اند. آیا قوانین و مقررات تعاونی اجازه انتخاب شدن به سمت عضو هیأت مدیره را در مورد اعضایی که قبلاً سه دوره در این سمت انجام وظیفه کرده‌اند، می‌دهد یا نه؟

○ پاسخ:

محدودیت مقرر در قانون بخش تعاونی قبل از تصویب اصلاحیه آن، مشمول سه دوره برای اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی بوده است و قابل انطباق و تسری به دو دوره سه ساله متوالی اخیر التصویب نمی‌باشد. در صورتی که نظر قانونگذار، تسری دوره‌های سه ساله جدید به ادوار تصدی اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی قبل از اصلاحیه قانونی بود، با توجه به ماده ۴ قانون مدنی که مقرر داشته است:

«ماده ۴ - اثر قانون نسبت به آنچه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر این که در خود قانون، مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد.»

می‌بایست در اصلاحیه قانون بخش تعاونی، درباره احتساب

دوره‌های یک ساله قبلی و چگونگی آن در ارتباط با دوره‌های سه ساله جدید، تعیین تکلیف می‌گردید و چون در این مورد تکلیف یا تعریف خاصی نشده است، لذا دوره‌های قبلی قابل احتساب جزو دوره‌های سه ساله شامل دو نوبت متوالی مقرر در اصلاحیه برای عضویت در هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی نمی‌شود.

□ پرسش:

آقای محمد رضا سنایی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل یک شرکت تعاونی تولیدی ضمن تذکر و یادآوری متن تبصره یک ماده ۱۲ قانون بخش تعاونی، مبنی بر این که اعضای متخصص، تعاونیهای تولیدی مکلف می‌باشند حداقل ۶ ماه قبل از خروج از عضویت، استعفای کتبی خود را به اطلاع تعاونی برسانند، خواستار توضیح و اعلام نظر در این مورد شده‌اند که با حذف الزام اعضاء به اشتغال در تعاونیهای تولیدی از قانون، به موجب اصلاحیه اخیر، و امکان عضویت افرادی با تخصص‌های مختلف در تعاونیهای تولیدی، بدون استقرار رابطه شغلی فیما بین شرکت و عضو، از مفاد تبصره یک مرقوم در ذیل ماده ۱۲ قانون چه معنا و مفهومی استنباط می‌شود؟

○ پاسخ:

مشمولین حکم تبصره یک ماده ۱۲ قانون بخش تعاونی، علی‌الاصول اعضایی می‌توانند باشند

که از تخصص آنان در فعالیت‌های مورد نیاز تعاونیهای تولیدی، به صورت اشتغال به کار استفاده می‌شود و قانونگذار با توجه به این که در ماده ۱۲ به اعضاء اجازه داده است که هر گاه قصد خروج از عضویت تعاونیها را داشته باشند، بدون مانع و رادعی می‌توانند از این حق و اختیار قانونی استفاده نمایند، و از طرفی به این موضوع نیز واقف بوده است که جایگزینی اعضایی که در امور تخصصی تعاونیهای تولیدی فعالیت دارند، در صورت استعفای آنان از عضویت، ممکن است مدتی به طول انجامیده و تا تحقق امر جایگزینی و وقفه یا اختلالی در فعالیت و عملکرد تعاونی تولیدی ایجاد شود، به منظور پیشگیری از بروز و وقوع چنین مشکلاتی و در عین حال رعایت اصل آزادی خروج از عضویت، استعفا و کناره‌گیری اعضایی را که ماهیت شغلی آنان در تعاونی تولیدی (به تشخیص هیأت مدیره به عنوان مسئول اداره امور) جنبه تخصصی دارد، موکول به اعلام قبلی ۶ ماهه نموده است تا مسئولان و مدیران شرکت، با اطلاع قبلی از قصد خروج عضو، فرصت و مهلت زمانی معقول و مناسبی (۶ ماه) برای چاره جویی و در صورت لزوم جایگزینی متخصص دیگری برای تصدی شغل عضو، مستعفی داشته باشند.

بنا به دلیل یاد شده و ادله یقینی دیگری که شرح آنها موجب اطاله

مطلب می‌شود، آن عده از اعضای تعاونیه‌های تولیدی با هر نوع تخصصی که دارند، چنان چه در شرکت اشتغال به کار نداشته باشند، مشمول حکم تبصره یک ماده ۱۲ قانون بخش تعاونی خواهند بود.

□ پرسش:

آقای محمدتقی قمی رئیس هیأت مدیره یک شرکت تعاونی از نوع توزیعی با ایراد این اشکال به قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران که در آن هیچ گونه اشاره‌ای به وظایف و اختیارات رئیس و نایب رئیس هیأت مدیره شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی نشده، خواستار ارائه توضیحاتی در این زمینه شده‌اند.

○ پاسخ:

متأسفانه اجمال بیش از حد متعارف قوانین و مقررات تعاونی از گذشته تا به حال، با تفاوتهایی از حیث میزان نارسائی، همواره منشأ استنتاج‌های مختلف و بروز مشکلاتی برای مسئولان تعاونیه‌ها و سازمانهای ناظر بر فعالیت بخش تعاونی و در رأس آنها وزارت تعاون شده است. علیرغم تصریح تبصره ۲ ماده ۲۶ قانون بخش تعاونی بر تعجیل هیأت مدیره به یک نفر به عنوان نایب رئیس و یک یا دو نفر به عنوان منشی از میان اعضاء خود در اولین جلسه هیأت، وظایف هر یک از آنان که می‌توانست به اختصار در همین تبصره مشخص شود،

تبیین نشده است تا حداقل از تداخل کاری بین رئیس و نایب رئیس هیأت مدیره جلوگیری به عمل آید. در مراجعه به قانون تجارت ملاحظه خواهد شد که در شرکت‌های سهامی، رئیس هیأت مدیره وظیفه اداره امور جلسات و انتشار آگهی دعوت مجامع عمومی را در مواقعی که باید دعوت به تشکیل شود، بر عهده دارد و نایب رئیس صرفاً در غیاب رئیس هیأت مدیره، عهده‌دار انجام وظایف وی می‌باشد. لیکن در شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی برای اعضاء هیأت مدیره، به صورت انفرادی، وظیفه یا وظایفی متناسب با هر یک از سمتهای مزبور تعیین نشده است تا بر اساس قانون بتوان در مورد سئوال اظهار نظر نمود.

مع الوصف در حداقل ممکن، رئیس هیأت مدیره علاوه بر این که یکی از مقامات تعیین کننده موعد تشکیل جلسات هیأت مدیره است، به تبع برخوردار از سمت ریاست، طبعاً مسئولیت اداره جلسات هیأت نیز بر عهده وی می‌باشد. نایب رئیس هیأت مدیره در زمان حضور رئیس هیأت مدیره در جلسات، وظیفه خاصی نمی‌تواند داشته باشد مگر آن که رئیس هیأت مدیره در جلسه یا جلساتی حضور نیافته باشد که در این صورت به طور موقت جلسات هیأت مدیره را اداره خواهد کرد. برای رفع ابهام و اشکال درباره وظایف و اختیارات انفرادی هر یک

از اعضاء هیأت مدیره در سمت‌های رئیس و منشی (جز در مورد وظایف و اختیارات اعضاء شده در ماده ۲۷ قانون که طبق تبصره این ماده با تصویب هیأت مدیره قابل تفویض به صورت نمایندگی یا وکالت به هر یک از اعضاء هیأت در موارد خاص می‌باشد) می‌توان دستورالعملی تهیه و پس از تأیید و ررات تعاون از حیث عدم تعارض با مقررات قانونی و تصویب مجمع عمومی عادی به مورد اجرا گذارد. هر گاه از سوی وزارت تعاون نمونه چنین دستورالعملی تهیه شود، استفاده از آن به عموم تعاونیه‌ها (با تصویب مجمع عمومی عادی) توصیه می‌شود.

